

Skřítek u hokynáře

HANS CHRISTIAN ANDERSEN

Byl jeden opravdický student, bydlel v podkroví a nic neměl. A byl jeden opravdický hokynář, bydlel v přízemí a patřil mu celý dům. U toho hokynáře se držel skřítek, protože tam každý Štědrý večer dostával mísu kaše omaštěné velikým kouskem másla! Inu, hokynář na to měl, a skřítek tedy zůstával v krámě; bylo to pro něho velice poučné.

Jednou večer přišel student zadem, aby si koupil svíčky a sýr; neměl si koho poslat, a tak přišel sám. Dostal, co chtěl, zaplatil a hokynář i hokynářka mu pokývli na dobrý večer. Hokynářka však uměla víc než jen kývat hlavou, měla dar výřečnosti! Student také kývl na pozdrav a vtom se zarazil - četl si právě v kusu papíru, do kterého mu zabalili sýr. Byl to list vytržený ze staré knihy; nezasloužila si být takhle roztrhána, byla to stará kniha plná poezie...

„Tamhle z ní ještě leží nějaké stránky,“ řekl hokynář, „dal jsem za ni jedné babce trochu kávových zrn. Ale jestli mi zaplatíte osm šilinků, můžete si to vzít všechno!“

„Díky,“ řekl student, „dejte mi to místo sýra! Mně stačí namazaný chleba! Byl by to hřích, celou tu knihu roztrhat. Jste výborný muž, praktický člověk, ale poezii nerozumíte víc než tahle štoudev!“

Nebylo to od něho zrovna hezké, zvláště vůči štoudevi ne, ale hokynář se zasmál a student taky - vždyť jenom žertovali. Skřítek se však zlobil, že si někdo troufá něco takového říct hokynáři, který je přece pan domácí a prodává výborné máslo.

Když nastala noc a krám byl zavřený a všichni v posteli, až na studenta, přikradl se skřítek dovnitř a sebral hokynářce vyřídilku - neuzívala ji totiž, když spala. A na který předmět v pokoji vyřídilku nasadil, tomu se dostalo daru řeči a uměl vykládat své rozumy a pocity stejně dobře jako hokynářka. Ale toho daru se dostalo vždycky jen jednomu předmětu, což bylo štěstí, protože jinak by si pořád jen skákaly do řeči.

Skřítek nasadil vyřídilku na štoudev, kde ležely staré noviny. „Je to skutečně pravda,“ zeptal se, „že nevíte, co je to poezie?“

„Ale jakpak bych nevěděla,“ odpověděla štoudev, „to je to, co stojí psáno na spodku novin a co se vystřihuje! Ostatně mám dojem, že já toho mám v sobě víc než student - a to jsem vedle hokynáře jen ubohá štoudev!“

Skřítek pak nasadil vyřídilku na kávový mlýnek a ten toho namlel! Potom ji nasadil na bečku s máslem a na zásuvku s penězi - všechny byly stejného mínění jako štoudev, nu, a na čem se shodne většina, na to se musí brát zřetel.

„Teď ať se student těší!“ a skřítek tichounce našlapoval po zadních schodech až nahoru do podkroví, kde student bydlel. Uviděl, že si student čte v té roztrhané knize z krámu. Ale jaké měl v komůrce světlo! Z knihy vystupoval jasný paprsek, sílil v kmen, v mohutný strom a ten se vypínal do výšky a rozkládal nad studentem své větve. Každý jeho list byl nevýslovně svěží a každý kvítek byla rozkošná dívčí hlavička - některá s očima temnými a jiskrnými, jiná s krásně modrými a podivuhodně čirými. Každý plod byla zářící hvězda a celý strom zazníval čarokrásnou hudbou a zpěvem!

Ne, o takové nádheře se skřítkovi nikdy ani nesnilo, neřkuli že by ji kdy viděl a vnímal. A tak tam zůstal stát na špičkách a díval se a díval, dokud světlo vevnitř nezhaslo. Ale i potom, když student sfoukl lampu a šel si lehnout, stál malý skřítek za dveřmi, protože z komůrky ještě zazníval zpěv, měkce a líbezně jak něžná ukolébavka usínajícímu studentovi.

(Úryvek - Sněhová královna)

Malá noční hudba

Nebe bylo nejdříve blankytné s podvečerním nádechem lila a pak naposledy zahořelo temným, trochu horečnatým ruměncem, jak to bývá na podzim. Světlo se ještě naposledy zhlédlo ve Vltavě a ustoupilo stínu.

A my jsme ještě stále byli na procházce - nějak nás ten večer překvapil. Rozžehly se lampy, svět zvažněl a hovory chodců zněly tlumeně.

V jednom starém domě bylo okno osvětlené takovým střídavým bledě růžovým světlem a za tím oknem někdo hrál na klavír. Nejdříve jakýsi Chopinův valčík a potom Malou noční hudbu.

Zastavili jsme se a poslouchali. Človíček byl tichý a nadšený.

„Tatí," praví, „zůstaňme tu do rána..."

Nešlo to, to dá rozum.

Ale ta muzika se linula hustě a sladce jako med, a tak jsme u toho okna ještě chvíli stáli.

„Tatí," říká, „my se spolu máme přece tak rádi..."

„Hezky poslouvej," povídám, „tohle je Malá noční hudba."

Zamyslí se.

„Noční hudba to je," praví, „ale proč je, tatí, malá?"

„No," povídám, „malá je proto, že... Malá hudba je, když... Prostě když je malá, rozumíš?"

„Ano, tatí," říká. „A kdy bývá hudba velká?"

„Nemudruj," pravím, „a poslouvej, jaká je hezká. Taková milouňka, jako by tě někdo hladil po tváři."

„Ach, tatí," povídá, „my se spolu máme přece tak rádi... Tatínku, zůstaňme tu do rána..."

Tu hudba najednou ustala a růžové světlo v okně za chvíli pohaslo.

Ale my jsme stejně ještě nešli domů.

„Tatí," ptá se, „je ta hudba docela malá? Jako já?"

„No," říkám, „totiž ta hudba... Jak bych to pověděl... Hudba poroste..."

„To je dobře," přerušil mne, „že děti mají také malou hudbu. A co je, prosím tě, hudba?"

„Ty to ještě nevíš?" říkám. „Hudba je přece... No prostě, když je hudba... Abych ti to definoval přesně... Rozumíš?"

„Ano, tatí," řekl. „Hudba je, když to člověk už nemůže vydržet a musí si zahrát."

A po chvíli ještě zaprosil:

„Pojď, zaspíváme si, tatí... Malou noční hudbu... Víš?"

„Když já neumím zpívat," povídám a trochu jsem se začervenál. „Půjdeme raději domů a tam si pustíme rádio. Že ano?"

„Ale ne," říká, „pojď, tatínku, zaspíváme si... Já to už prostě nemohu vydržet."

A tak jsme zpívali trochu falešně, ale zato dlouho.

Možná že nás za tím oknem slyšeli. Jednou se tam na chvíli rozsvítilo růžové světlo a znovu zhaslo.

Asi se moc divili - nebyli na to zvyklí.

O ČERNÉM BERÁNKU A BÍLÉM VLKOVI

Bernard Clavel

„Vždyť přece už dávno a dávno žádní vlci nejsou!“ zašeptal černý beránek, aby si dodal odvahy.

„A víš to jistě?“ ozval se čísi neznámý hlas.

Beránek zůstal v tom okamžiku tak překvapen, že ani nepomyslel na útek. A tu před ním vystoupilo z mlází veliké zvíře s jiskrnými očima. Bylo bílé jako sníh.

„Neboj se,“ řeklo beránkovi. „Nechci ti ublížit. Ale i kdyby mě něco takového napadlo, nemohl bych to udělat. Podívej!“ a veliké bílé zvíře otevřelo tlamu. Nebyl v ní ani jeden zub.

„Ty nejsi pes, že ne?“ zeptal se beránek opatrně.

„Nejsem pes, jsem vlk.“

To beránka rozesmálo.

„Bílý bezzubý vlk? Chachá. Chceš mě vodit za nos!“

„Jak to se mnou mluvíš? Mohl bych být tvým pradědečkem.“

„Kdepak, nemohl. V naší rodině jsme samí beránci.“

„Máš pravdu,“ zavrčel vlk trochu podrážděně. „Jen jsem tím chtěl říct, jak jsem starý. Ale přísahám ti, že jsem vlk! Jediný v celém kraji. Za ta dlouhá léta mi zbělela srst a minulou zimu jsem přišel o poslední zub . . . Víš, pro vlka to není žádná legrace, když se musí spokojit jen s bobulemi, s trávou nebo se spadnými jablky.“

Malý černý beránek měl dobré srdce a vlkovo vyprávění ho tak dojalo, že mu do očí vstoupily slzy. Starý vlk si toho všiml a honem začal beránka utěšovat:

„Nic si z toho nedělej! Protloukám se světem docela dobře. V zimě je to horší, ale najdu si brloh někde ve skále a snažím se spát. Kdo se dobře vyspí, jako by se najedl. Často se mi ve snu zdá, že mám ještě plavou srst a všechny zuby. Potom snadno ulovím králíka nebo be . . .“

Zarazil se, aby se beránkovi omluvil.

„Neomlouvej se,“ řekl beránek. „Mně se taky zdává o vlkovi. Ale se mnou to vůbec nemá snadné! Většinou nad ním vyhraju.“

„Zestárl jsem, je ze mne neškodné zvíře,“ vzdychl bílý vlk a olízl se. Nemohl se tomu ubránit.

„Vždyť já vím, že bys mě sežral, kdybys mohl,“

broukl beránek. A klidně se začal pást na mezi pod lesem.

„Tak hele,“ zavolal vlk. „Právě teď jsi sežral tři sedmikrásky a celý trs fialek. Nemáš z toho výčitky svědomí?“

Malý černý beránek údivem přestal žvýkat, ale z koutku mezi pysky mu pořád ještě čouhala kytička. Konečně polkl a odpověděl:

„No co, co? Něčím se musím živit.“

„Přesně tohle jsem si říkal, když mi lidé vyčítali, že tu a tam zadávám nějakou ovci.“

Beránek se zamyslel. Vzpomněl si na dlouhý vlak plný ovčího smutku, který týden co týden odjíždí do města na jatka.

„Lidi ti nemají co vyčítat," řekl vlkovi. „A víš co? Mám báječný nápad! My dva, jako dva dobří přátelé, se proti lidem spojíme a něco jim provedeme. Souhlasíš?"

Ale bílý vlk měl v tu chvíli úplně jiné starosti. Vstal, oči i uši ve střehu. Malými doušky nasával vzduch a zašeptal:

„Už jdou. Tamhle dole na okraji pole. Drž se za mnou! A zkus našlapovat, aby tě nebylo slyšet."

Vlk vyrazil dlouhými kroky a zdálo se, že mezi ostružiním prchá jen bílý stín. Beránek ho chtěl napodobit, ale pod kopýtky mu stále praskaly spadané větvičky.

„Jestli nás chtějí pronásledovat, mají to velice snadné," ušklíbl se vlk.

„Tebe nepronásledují," řekl beránek. „To já jim utekl! O tobě vůbec nevědí."

„Ale vědí," broukl vlk. A ukázal beránkovi dvojici stop, které za sebou nechávali v měkké hlíně lesní pěšinky.

Beránek se na okamžik zamyslel, a pak se zeptal:

„Ty, vlku, kdybys měl zuby. Že bys mě už dávno sežral?"

„Nezačínej s tím zase. Možná . . ., vždyť je to přirozené."

„Já ti to přece nevyčítám. Ale lidi by mě potom přestali pronásledovat, chápeš? Rekli by si: Sežral ho vlk."

„No ovšem, ale . . ."

„Žádné ale. Když ti vylezu na hřbet. . ."

Vlk konečně pochopil a zasmál se:

„Ty uličníku. Tak pojď!"

Malý černý beránek se jedním skokem ocitl na hřbetě svého přítele a bílý vlk se tichým klusem rozběhl do hloubi lesa.

Z francouzštiny přeložila Arnoštka Kubelková

O vánocích, které nechtěly být

JOSEF ČAPEK

Tak poslouchejte.

Byl jednou takový rok, nu, za nic ten celý rok nestál. Pánbůh ví, co to tehdy do lidí vlezlo, ale všichni byli v tom roce nějakí- mrzí. Byli zlí, závistiví, jeden druhému nic dobrého neudělal, inu, nějaké mizerné to v tom roce na celém světě bylo. A děti - děti, ty zvlášť v tom roce byly nějak špatné a protivné. Nechtěly se česat a mýt, nechtělo se jim chodit do školy, vybíraly si v jídle, byly hádavé a ubrečené, líné a nepořádné, nedávaly ve škole pozor, ošklivě psaly a špatně počítaly a dělaly do sešitů kaňky, nadávaly si a říkaly škaredá slova a zlobily rodiče, nu, vůbec tedy byly v tom roce náramně nevydařené. Moc špatně to tehdy na světě vypadalo, a tak to bylo v lednu i v únoru, v březnu i v dubnu, v květnu a červnu, v červenci i v srpnu a ještě pak i v září, v říjnu i v listopadu, a pořád to s těmi lidmi a dětmi nebylo lepší. A už tu byl prosinec a bylo to, zvlášť s těmi dětmi, ještě spis horší. A tu se stalo, že si vánoce řekly: Tak vida, už je tu prosinec a v prosinci mají být vánoce. Ale lidé jsou nedobří a děti čím dál tím protivnější; ani se už dívat na to nemůžeme. Když je to letos s lidmi i dětmi na světě tak špatné, tak jim to za trest uděláme tak, že nepřijdeme, že žádné vánoce letos nebudeme. A tak si to ty vánoce umínily, že v tom roce nebudou.

Nu jak! Docela prostě: bylo to v novinách. Ty vánoce daly oznámení do novin:

Ctěnému obecnstvu!

Oznamujeme, že za příčinou lidské i dětské špatnosti letos žádné vánoce nebudeme.

S veškerou úctou

vánoce

Á, panečku, tohle byla rána! Už několik dní před Štědrým večerem to začalo vypadat nějak divně. Sníh nebyl, žádné sáňkování, na lyže ani pomyslení, pořád jen pršelo, černo a samé bláto.

Aha - a lidé se lekli, že?

Ba ne, nic se nelekli, taková byli lidé v tom roce špatní, že se nelekli a řekli si: Necht' si, ať si žádné vánoce nepřijdou, z toho my si nic neděláme. Však my si uděláme vánoce sami. A tak to také udělali; nic si z toho nedělali, že vánoce nechtějí být, a nakoupili si vánočních stromečků, ověsili je stříbrem a cukrovím, nakoupili všelijakých dárků a dali je pod ty stromečky a strojili si štědrovečerní večere a dělali to všechno tak, jako kdyby vánoce byly, ačkoliv vánoce nechtěly být.

Tak to přece nebylo těm vánocům nic platné, že nechtěly být, když si lidé udělali vánoce sami.

Ba ne. Vánoce se na všechny ty přípravy dívaly z dálky a řekly si: Jen počkejte, však uvidíte, zda se vám to bez nás tak vydaří, jako kdybychom to byly my.

A také že ano: tyhle vánoce, při kterých vánoce nechtěly být, dopadly v tom roce opravdu nějak nanicovatě.

A jaké tedy byly?

No, tak jen považte: Hospodyně zadělaly na vánočky, ale vánočky se jim pak rozbředly, že byly placaté jako rohožka přede dveřmi; nebo byly tuhé a brouskovaté jako mýdlo a jako gumová podešev; nebo se jim spálily a byly černé jako uhel. A rybí polévka byla hořká a ryba byla navrchu spálená a uvnitř syrová a měla pětsetkrát víc kostiček než jindy. A jablkový závin kuchařky dvakrát solily a nebyl vůbec k jídlu. A krocan - do spíže vlezla kočka a ožrala na něm prsíčka, to nejlepší. A vánoční cukroví jim spadlo na zem a do škopíčku s vodou špinavou od podlahy, zrovna když je nejlépe vypečené vyndávaly z trouby.

Ale přece měly děti aspoň stromeček a dárky!

Měly, ale také jak to dopadlo!

Jak?

Svíčky na stromečku vůbec nechtěly svítit, jenom čmoudily a moc to smrdělo. Stromeček se překotil na zem a všechno se na něm rozbilo. Cukroví bylo štiplavé. Ořechy byly prázdné nebo červivé. Jablka byla uvnitř shnilá a pomeranče kyselejší než ocet.

A co dárky?

S dárky to také dopadlo špatně. Panenkám se hned odlepily vlásky, spadly jim hlavičky, odtrhla se ručička nebo nožička. U vlaků a aut se hned klukům rozlámala kolečka a nechtělo to jezdit. Děti si nedaly dobře pozor, zamotaly se a šláply si do nádobička, rozsedly si kuchyňky, pokojíčky a loutková divadla. Do knížek si umazanýma rukama nadělaly mastné skvrny. Nové šaty si pokecaly inkoustem. Gumové míče jim hned praskly. Na každém dárku se něco pokazilo. A lidé a děti si řekli: To se nám ty vánoce nepovedly. To nebyly žádné pořádné vánoce. Musíme se napřesrok polepšit.

A polepšili se?

Polepšili se. Lidé byli hodnější a děti také byly poslušnější a lepší. A na druhý rok se už vánoce na ně nezlobily a přišly a dopadlo to všechno dobře. A od těch dob už přišly vánoce každý rok a vždycky na nich bylo mnoho pěkného, rok jak rok, pokud vy, děti, pamatujete.

SFINGA

Hana Doskočilová

Dokud byl svět mladší, před nekonečnou řadou let, děly se příběhy, že byste žasli. Jeden z nich si budeme vyprávět:

Na skále hned za hradbami dávného města Théb se jednoho dne na úsvitě usadila obluda, podivná nad všechno pomyšlení. Hlavu měla dívčí a tělo lva, orlí křídla a ocas hadí. Její jméno bylo Sfinga. A od té chvíle už nikdo z Thébanů ani žádný pocestný neprošel městskou branou, aby mu Sfinga nepoložila svou tajemnou hádanku:

„Kdo chodí ráno po čtyřech, ve dne po dvou a večer po třech nohou?“

Uhádnout nebylo snadné, a komu na odpověď rozum nestačil, toho Sfinga bez milosti zardousila.

Hrůza a strach zachvátily město Théby, neboť s luštěním byli všichni na štíru, žádný už nechtěl vycházet a žádný do města nevstupoval. Théby žily jako zakleté. Jen pro útěchu kolovalo mezi lidmi proroctví, že se jedenkrát objeví moudrý muž, na tajemnou hádanku nalezne odpověď a pak se stane v Thébách králem... Zatím ovšem Sfinga řádila dál, když nebylo pocestných, musila jí městská rada den co den posílat k obědu sličného jinocha. A sličných jinochů v Thébách valem ubývalo, až zůstalo jen posledních pár houžvičku. Teprve potom se konečně objevil před branami města moudrý Oidipús, vyslechl hádanku Sfingy a s odpovědí neváhal:

„Kdo chodí ráno po čtyřech, ve dne po dvou a večer po třech nohou? Přece člověk, kdo jiný! Jako batole leze po čtyřech, v dospělosti chodí po dvou, ale navečer života, ke stáru, potřebuje hůl a belhá se po třech.“

Uhádl a Sfingu to tak velice rozzuřilo, že skočila ze skály a sama se pádem do propasti zahubila. A Oidipús! Ten se doopravdy v Thébách ujal kralování, protože byl ze všech nejchytřejší, a možná taky proto, aby se ono dávné proroctví do puntíku vyplnilo...

Jediná věc je na celém příběhu víc než podivná: Proč se Thébané nechávali škrtit jeden po druhém? Kdyby se na Sfingu smluvili, jistě by ji přemohli! Ale to každý pořád počítá, že na něho nedojde ... a čeká na Oidipa.

(Diogenés v sudu)

VEČERE

a v ponurém tichu. Jako vždy po Raulově v duchu srovnávají oba bratry. A je jasné, jak hází.

hájí matka.

ž do talíře," naváže otec.

ou košili."

neseš nějakou slušnou známku!"

dáno?" zeptá se Zajíc. Matka vzdychne. Zajíc st, bude tlustý. No ale roste...Přihodí na talíř s vajíčkem a Zajíc si šťastně zamne ruce.

ž byl malej, vzpomene si matka. Takovou jsme ěkně jí. A jaký to bylo hezký dítě... Je hodnej. co trochu bavilo! Jak začal chodit do školy, l. Proč jedno dítě škola baví a druhý ne? Raul ve všem první...

dobrý," usměje se Zajíc, "děkuju."

myslí si otec, aspoň něco. Jen kdyby se lip učil, vej...lhostejnej.

ly!" řekne nahlas.

tolu a otře voskovaný ubrus. Teď si Zajíc může zatímco nádobí příjemně šplouchá a cinká ve c nerovnosti a píše sloh na téma: CO JSEM L.

si opět nepočte. Zajícova práce začíná větou: díval na televizi. Následuje sdělení o tom, že ačil a psal úkoly. Po večeři šel spát. Protože se íliš krátký, doplní ho Zajíc ještě o jednu mi nezdálo.

podepsat a složí učení do tašky. Matka mu gauči. V obývacím pokoji spí ona a otec. Víc není.

pozorní matka.

zuby... a pak zhasnout...," přidá otec.

chvilku koukat na televizi?" zeptá se Zajíc.

ou."

Zajíc nesmlouvá. Odkráčí do koupelny a pečlivě za se zamkne. Stoupne si před zrcadlo a chvíli se na sebe škl. Vykulí oči, vyplázne jazyk. Pak se zatahá za obě uši - čímž z vzhled míčku z televizního MATESA.

Když ho děláním obličejů přestane bavit, zadýchá celý po zrcadla. Do mlžného oparu krasopisně vepíše:

RAUL JE DĚSNEJ BLBEC

Nápis ho natolik potěší, že se na sebe usměje. Pak pustí vo pečlivě namočí zínku. Vyždímá ji a pověsí. Zlehka zm ručník a mírně ho pocáká. Do kelímku natočí vodu a vym v ni kartáček na zuby. Načež mírně zmáčkne zubní pastu jsou bezpečnostní opatření u konce.

Zajíc, převlečený do pruhovaného pyžama a zcela netl vodou, se vrací do kuchyně. Na polštáři ustlaného gau objevila knížka. Zabalená v novinách. Školní četba. Zajíc o oči ke stropu. Vleze do postele a začne šustit listy. Nemu příliš namáhat, oba rodiče jsou zaujati televizním progame "Dobrou noc!" zavolá Zajíc. Matka přijde do kuchyně a d pusu na čelo.

"Hezky se vyspi..."

Tatínek popřál dobrou noc na dálku. Dveře se zavřou, Zaj sám.

Zhasne lampičku a přistoupí k oknu. Nad městem svítí m Dvorek, do nějž má Zajíc výhled, se změnil v úžasnou kra Z bedny na kočárek, o kterou věčně někdo zakopává, je "t s pokladem. Zaprášený akát se stal částí džungle. A pro okna se tváří jako zářící daleké hvězdy. Zajíc má pocit, že někam daleko. Až se mu zatočila hlava. Chvilku přešlapuje pak mu začne být zima.

Skočí na gauč, vklouzne pod peřinu. Chvilku leží na záč dívá se na strop, na kterém se míhají stíny. Pak zašátrá ru pod gaučem. Vyloví malou mléčnou čokoládu. Strhne ob pustí se do pochoutky. Ukusuje velká sousta a každé dlo cucá. Olízne si několikrát pusu a zmačkaný papír uloží kapsičky pyžama.

Tohle je jeho nejmilejší chvíle za celý den. Teď je mu kon dobře. Zajíc se zavrtá hlouběji do vyhřátého pelíšku a u

Martina Drijverová: Zajíc a sovy

Zelená branka a růžová věž

OLGA HEJNÁ

Chodila dívenka po zahrádce, a protože to byla jen maličká zahrádka, chodila sem a tam, pět kroků dopředu a pět dozadu, a říkala si: Nemám kam jít, nemohu nikam jít. Z jedné strany je železniční trať, hučí tam vlaky, z druhé strany je úzká a zaprášená silnice, plná těžkých nákladních aut. Na třetí straně bagrují bagry, obracejí celou zemi a na čtvrté straně jsou komíny, kouří a kouří. A tak můžu chodit jen tady po té zahrádce, pět kroků sem, pět kroků tam. Kdybych tak mohla někam jít!

A smutně se rozhlížela. Ani do nebe by nešlo jít, i kdyby tam vedla široká cesta, stály tam černé nízké mraky a země byla mokrá a studená. Jednu chvíli jelo kolem krásné červené auto, šofér se díval, jestli na něho nemává nějaký stopař, že by ho svezl, ale dívenka se honem schovala za strom. Auto odjelo a ona si říkala: Takovou mám divnou povahu, já nevím, co to mám za povahu ... Schovávám se tady, jako bych odtud nikdy nechtěla. A šla kolem skupina lidí, povykovali, vesele na sebe pokřikovali a kamsi pospíchali. Ti vědí, kam jít, myslela si, ale honem se zase schovala za keř, aby ji nezahlédli, a jak šli kolem, ustupovala, až zmizeli. Co jen to mám za povahu, šeptala si, taková povaha, a chodila dál v té malé zahrádce - pět kroků sem a pět tam, protože nebylo kam jít. Kdyby tu aspoň byl potůček nebo nějaká louka, nebo les a skály!

Pak letělo nad ní letadlo. Dívala se, jak letí, myslela na lidi, kteří letí kamsi daleko, a bylo jí čím dál smutněji. A najednou si všimla, že na zemi je plno drobné jeteliny, mladé lístky se tiskly k zemi a černý rybíz měl růžové pupeny a višně zelené špičky. A jak tam tak stála, vyrostl najednou ten višňový pupen do takové velikosti, že vypadal jako zelená branka a pupen černého rybízu jako růžová věž. Dívenka chtěla couvnout, ale tu už ji ze zadu tlačila samá trojčátka zelených skřítků, tři a tři skřítki vždy navlas stejní, a volali: Neboj se, co ty se pořád bojíš, my nejsme cizí, tady jsi mezi svými, jen běž do té branky, vždyť jsi tam doma! Dívenka vkročila do zelené branky a najednou stála ve višňovém světě! Všude plno třpytného vzduchu a slunce a červené kůry a všude kvetly bílé višně s červenými tyčinkami. A v růžové věži už odvažoval rybízového koně višňový chlapec.

A ona byla hned velká paní, nic se nebála, hned si k němu na toho rybízového koně vsedla a jeli - jeli loukami a sady. V údolích kvetly višně, na stráních kvetly višně i podél potoků a cest kvetly višně. A černý rybíz samozřejmě taky. Tak spolu jezdili a jezdili, ani si moc povídat nemuseli, jako by "spolu neslyšně mluvili tou nejhezčí řečí. Kudy projel kůň, tam rybíz zrovna zrál a višně opadávaly, jako když

chumelí, a také zrály. To se ví, že si natrhali, a krmili se, až měli pusy celé červené, a kůň pecky jen ocasem zametal.

Když slunce kleslo, seskočili oba u té zelené branky a rybízového koně odvedli do růžové věže. A najednou dívenka zase stála v té maličké zahrádce a bylo jí veselo. Zítra přece může jet zas, zase vkročí do zelené branky a višňový chlapec odváže rybízového koně...

Večer o tom chtěla povědět tatínkovi a mamince, ale ti se zrovna dívali na televizi a říkali: Počkej, pak nám to povíš, teď se chceme dívat. A dívenka si myslila: Co jen to mám za povahu? Tak ráda bych jim to řekla, ale už to asi nikdy nepovím. Co jen to mám za povahu?

OLGA HEJNÁ

Socha

Chodil jsem okolo ní, prohlížel si ji, a když šel Jarda s Vaškem, dělal jsem středního útočníka ve Spartaku a kopal jsem kamínek, aby nikdo nepoznal, že si tu sochu prohlížím.

Kluci se před ní zastavili.

„To je pitomá socha," řekl Vašek a smál se na Jardu a Jarda se smál na Vaška a smáli se... Já vím, proč tak ječeli. Protože to byla socha děvčete a dívala se do nebe a celá se tam natahovala. Taky jsem se musel v duchu smát, ale chtěl jsem si napřed všechno pořádně rozmyslet.

Jako střední útočník jsem samozřejmě neměl čas dívat se na ni, a tak jsem přeběhl na pravé křídlo pod velikou starou hrušku, nechal jsem fotbalu a vylezl do větví. Udělal jsem si pozorovatelnu, okusoval nedozrálé hrušky a měl jsem radost, že mám kolem sebe modrý a zelený svět, i u nohou mám kousek nebe a nikdo o mně neví.

Socha odtud vypadala docela jinak. Vůbec nebyla k smíchu, i když to byla holka. Byla jen zvláštní, divná a nepochopitelná. Čím to? A proč se ti kluci tak hihňají?

Jarda zvedl kus drnu a hodil po soše. A Vašek se taky sehnul a - bim!

Sjel jsem s hrušky a šel ke klukům.

„Pojď házet hroudy!" hulákal Jarda. „Strefujeme se do ní!"

„Ten se nestrefí!" hučel Vašek. „Že se nestrefíš?"

„Strefil bych se, ale nechci," křičel jsem.

„Nestrefí se, nestrefí," ječel mi Jarda do ucha.

Rozčilil jsem se: Jako když se můj vztek roztrhne na dva kusy, ucítil jsem v hlavě prázdno a v ruce kámen. Zazněl bronz a já jsem si uvědomil, že jsem hodil.

Vtom jsem uslyšel, že kluci volají: „Tryskáč!" A řev tryskáče už přehlušil zazvonění bronzu; za prvním se řítí druhý. A třetí! Braly to kolmo vzhůru a pak dlouhým obloukem mířily k bílému oblaku.

Díval jsem se na tryskáče a říkal jsem si: Tam letím já!

Tam letím já! Zvuk padal daleko za nimi a hřměl ještě, když zmizely za bílým oblakem. Pak už to znělo jen jako zvuk větru a jako zvuk snu.

Podíval jsem se na sochu. Stála tam jako já, stála a dívala se skrz bílý mrak, kde zmizely stíhačky, chvěla se jako já a měla stejný sen jako já a jako mají ptáci, než vylétnou.

Zatímco kluci stáli dole na cestě, došel jsem pomaloučku k soše a odkopl jsem kámen, kterým jsem prve hodil.

V KAŽDÉM POKOJI JINÉ TICHŮ

Daniel Hevier

Jednou jsem si vykračoval po ulici a povídal jsem si sám se sebou. Ale o čem, to jsem v tom hluku neslyšel. Všude kolem mě se ozývalo samé TŘÍSK a BUCH a BUM a BÁC a VRÍSK. A to mě moc mrzelo, protože jsem byl zvědavý, o čem si to vlastně sám se sebou povídám.

Až na samém konci města, v tiché uličce, daleko od hluku, jsem konečně zaslechl, jak si říkám:

„Ten rámus už mi rve uši! Mám už dost toho rachotu a hřmotu a dupotu, potřebuju ticho, ticho!"

„Ticho?" ozvalo se za mnou. „Není nic snazšího. Hned to zařídím. Dovolte, abych vás pozval na pár minut ticha. Mám ho plný dům!"

Za plotem, uprostřed žlutých růží, stál starý pán s bílým plnovousem. Pokuřoval z dýmky.

A tak jsem se seznámil s panem Tichomilem Ticháčkem. Protože měl neobyčejného koníčka: byl sběratelem ticha.

Ve svém domě měl spoustu pokojů a pokojíčků a v každém bylo jiné ticho. Kráčeli jsme po vysokých kobercích, které tlumily naše kroky, a málem jsme ani nedýchali, abychom to ticho nerušili.

V prvním pokoji bylo ticho, které mi připadalo nějak povědomé. Bylo to ticho z městského parku, v němž voněly kaštanové listy a kornouty zmrzliny.

V druhém pokoji bylo ticho z kina chvíličku před začátkem představení. Bylo to veselé ticho, protože ten den se promítala groteska s Laurelem a Hardym.

V třetím pokoji bylo trochu ticha od svatebního fotografa. Cítil jsem, jak všichni fotografovaní zatajili dech a ani nedutají.

V dalším pokoji bylo velice vzácné měsíční ticho. Přivezla je z Měsíce kosmická loď Apollo.

V jiném pokoji bylo ticho před bouřkou a hned vedle ticho po bouřce. Možná vás napadne, že je to jedno. Ó ne, v tom je veliký rozdíl! Ticho před bouřkou je daleko zlověstnější a nervóznější než ticho po bouřce.

Pak tam bylo školní ticho před zkoušením malé násobilky. Bylo to pradávne ticho. Pan Ticháček je měl ještě z dob, kdy chodil do školy.

V hudebním salónku bylo hudební ticho z jedné opery Wolfganga Amadea Mozarta. Bylo to velice melodické ticho. Pan Ticháček při něm pokyvoval hlavou, jako by chtěl říci:

„Kdepak, takové ticho dokáže vytvořit jen velký Mozart!"

A byla tam ještě spousta jiných druhů ticha: ticho složených motýlích křídel, ticho po ohňostroji, studnové ticho hluboké dvacet sedm metrů, ticho padajícího sněhu, ticho letících oblaků, mořské ticho, skříňové ticho, ticho z akvária, ticho z opuštěné šnečí ulity, ticho zastavených hodin, ticho z vajíčka, ticho po vyzvánění zvonů, houslové ticho, ticho podzimní pláže . . .

A každé z těch tich bylo jiné. Jenže to mohl poznat jen člověk, který tichu rozumí.

Procházel jsem domem pana Tichomila Ticháčka a měl jsem toho ticha plné uši. I když to bylo velice příjemné, zatoužil jsem najednou zaslechnout alespoň zašustění šatů, cvrkot cvrčka, cinknutí zvonku na kole nebo vrznutí branky.

A kromě toho mě začal náramně svrbět jazyk.

Už jsem se nemohl dočkat, až vám o tom všem budu vyprávět.

*Z časopisu Ohníček, ze slovenštiny přeložil
Jaroslav Provazník*

Nový rok pod Cardovou hrušní

VLADIMÍR HULPACH

Severně od Nového Bydžova, na kopci, který se zdvíhá mezi trojúhelníkem vesnic Skřivany, Křičov a Černěves, vyrůstala za starých časů stará hrušeň. Cardova hrušeň se jí říkalo. Snad proto, že ji jakýsi Carda zasadil nebo že byla na jeho pozemku, bůhsámví.

Dlouho tak opuštěně stávala, ohýbána větry, rozčísnutá bleskem, trýzněná sluncem i nepohodou a málokdo z těch míst by si bez pohledu na ni dovedl představit svůj domov. Však také sem táhli kluci koncem léta na její pláňata, zastavil se tu pasák se svým stádečkem a kolik mladých párů si zde slibovalo věčnou lásku! Tak hrušeň rozkvétala, dávala své trpké plody, jako by tu stála od věků, aniž ji někdo ošetřoval nebo se o ni staral. A přece skrývala podivuhodné tajemství, o němž by živá duše nevěděla, nebýt bubeníka Bárty.

Ten se jednou vracel ze Skřivan, kde hrál s kapelou, domů do Smidarské Lhoty. Bylo to právě o silvestrovské noci a bubeník chtěl být ve vyhráté chalupě dřív, než se sejde nový rok se starým, aby žena nehubovala.

Snad že měl trochu v hlavě nebo že mu fujavice hnala do tváře sněhové vločky a na cestu ani neviděl, zkrátka místo v Lhotě či alespoň v Křičově se zničehonic ocitl pod Cardovou hrušní.

„Pro pět ran do hlavy!“ uklouzlo mu překvapením, ale poněvadž byl ve svém muzikantském životě zvyklý na ledacos, rozhodl se, že asi bude nejlépe, když si chvíli odpočine.

Postavil buben do jakéhosi výmolu, posadil se a opřel o něj. Fujavice náhle ustala, za mraky vykoul měsíc, aby zalil celý kraj svým bledým svitem. Jak se tak bubeník díval na křivolaký, věkem zbrázděný strom, vzpomněl si na všelijaké pověry, které o něm slýchal od starých lidí. Že ploský kámen zpod kořene vytažený přivede k pokladu, že mladé větvičky ochrání dobytek od všeho zlého, že pláň dokáže zbavit člověka i zimnice.

Vzpomněl si však i na to, jak lidé, kteří sem zavítali na Nový rok zrána, tvrdili, že holé větve Cardovy hrušně byly polámané

a sníh kolem podupaný i zvalený, jako by se tu v noci odehrál nějaký divoký zápas...

Najednou strom do průzračného ticha zaskřípal a z jeho stínu vystoupil stařec v temném, až na paty sahajícím kabátci. Na hlavě měl široký černý klobouk, v ruce zahnutou hůl, a opíraje se o ni, začal hrušeň kolem dokola obcházet. Bárta se tiskl ke svému bubnu, ani nedutal, aby ho snad stařec nezpozoroval.

Ale strach mít nemusel. Strom zaskřípěl znovu a objevila se další postava, správněji postavička. Bylo to klouče, skoro ještě pachole v bílé noční košilce, zpod které mu vykukovaly drobné bosé nožky. Až se Bárta zimou otrásl.

Malý zamířil rovnou ke starci a začal mu tahat hůl z ruky. Se zlou se však ptázel.

„Co si to dovoluješ? Hned mě nech na pokoji, nebo uvidíš!“ rozkřikl se děd a napřáhl na kloučka sukovici.

Košiláček se kupodivu nedal.

„Už je čas, už je přece čas!“ prozpěvoval vysokým hláskem, uhýbaje před ranami. „Čas, abys mně tu svou hůl odevzdal!“

Tu stařec celý rozlícený po kloučeti skočil a hned se oba váleli v divokém zápase pod stromem. Jen chvílemi se mihl ve zviřeném sněhu kabátec nebo košilka.

Bárta, oči na stopkách, se snažil zjistit, kdo z těch dvou má navrch, ale teprve když se ze Skřivan ozval půlnoční zvon, poznal celou pravdu. Tehdy zůstal starý kdesi pod rozmetaným sněhem, zatímco klouče popadlo hůl a začalo s ní obcházet kolem hrušně, prozpěvujíc si:

„Nový rok už má krok,
z vejce je, co sneslo
dvanáct čápů,
dvaapadesát koroptví,
třistapětašedesát ptáků...“

A zase znovu. Tucetkrát košiláček strom obešel, dvaapadesátkrát si přitom poskočil, třistapětašedesát šlépějí ve sněhu zanechal. Když však doznělo novoroční vyzvánění, hrušeň znovu zaskřípěla, klouče vklouzlo do jejího stínu a všude zase bylo pusto a prázdno, jako když sem Bárta doklopýtal. I sníh začal znovu popadávat.

Když se víc už nedělo, zdvihl muzikant svůj buben a pomalu sestupoval z kopce ke Křičovu. Hlavou se mu táhlo všelicos a také si umínil, že o tom košilatém novém roce v Cardově hrušni může vyprávět jenom několika málo přátelům, kteří mu to snad uvěří...